

I økonomisk Litteratur omfatter Kartelbegrebet imidlertid sædvanlig selv løse og mindre vidtgaaende Aftaler. For alligevel her i Landet at begrænse det til de højere Kartelformer, Syndikatskarteller o. lign., kan anføres, at man, naar Ordet anvendes i Danmark udenfor teoretiske Diskussioner, vistnok i Regelen tænker paa de kendte, store og kraftigt virkende tyske Syndikatskarteller eller tilsvarende Organisationer. Et saadant indsnævret Kartelbegreb vil dog let komme til at savne faste Grænser, hvis man ikke skal gaa efter i Realiteten uvæsentlige ydre Kriterier.

De foran nævnte Konditionskarteller behøver *ikke* at øve *prisbestemmende* Indflydelse; men Leveringsbetingelser, Regler om Betaling for Indpakning, Beregning af Renter og Rabatter vil dog ofte faktisk paavirke Prisdannelsen.

Bestemmelsen af, hvornaar Erhvervsorganisationer er Karteller, som paavirker Prisdannelsen, kan sikkert volde en Del Vanskelighed i Praxis. For saa vidt der gennem en Erhvervsorganisations Organer foregaar Vedtagelser eller i øvrigt gennemføres Foranstaltninger, der øver Indflydelse paa Prisdannelsen, maa man sige, at selve Organisationen er et Kartel (i den i nationaløkonomiske Fremstillinger anvendte Betydning) eller i alt Fald en Sammenslutning, der øver saadan Indflydelse.

ad. c. *Lignende Sammenslutninger.*

Naar man under Truster medtager monopolistiske Sammenslutninger, hvor de enkelte Deltagere har mistet deres Selvstændighed, og under Karteller monopolistiske Sammenslutninger, hvor dette ikke er Tilfældet, bliver der intet tilbage til „andre monopolistiske Sammenslutninger“ eller „lignende monopolistiske Sammenslutninger“. Begrænser man sig derimod til det snævrere Trustbegreb og de „højere“ Kartelformer, faar man under c. de foran nævnte Truster og Karteller, som ikke er det i snævrere Betydning (bortset fra de Truster, som ikke er Sammenslutninger).

Som Eksempel paa monopolistiske Organisationsformer, som det kan være vanskeligt i det hele at henføre under Begreberne Trust, Kartel, Sammenslutning eller Aftale, kan nævnes Interessefællesskab ved gensidig Kapitaldeltagelse, der ikke er saa vidtgaaende, at man kan tale om Kontroltrust eller Fusion, ved at de samme Personer har Ejerinteresse i flere Foretagender, ved at de samme Personer sidder i flere Selskabers Ledelse, eller ved at en fælles Bankforbindelse som Aktionær og Kreditor sikrer et faktisk Samarbejde eller en Begrænsning i Konkurrencen. I saadanne Tilfælde kan der eventuelt foreligge en monopolistisk Organisation, uden at der kan paavises særlige Sammenslutningsformer eller udtrykkelige Aftaler.

ad a., b. og c. *„Bestemmende Indflydelse paa Priserne overfor den danske Befolkning“.*

For at en Sammenslutning eller Virksomhed skal øve *bestemmende Indflydelse paa Priserne*, er det ikke nødvendigt, at den omfatter hele Produktionen, Salget eller Indkøbet paa et vist Marked. Det angives gerne, at en Procent, der kan ligge mellem $66\frac{2}{3}$ og 90, er tilstrækkelig. I Virkeligheden kan der ikke opstilles en fast, ensartet Procentgrænse. Indflydelsen vil bero paa, hvor uelastisk Efterspørgselen efter Varen er, og hvor store Muligheder der er for, at de udenfor staaende Virksomheder vil udvide sig, hvis Prisen sættes over Omkostningerne. Hvis Sammenslutningen eller den store Virksomhed staar finansielt stærkt, eller f. Eks. har bedre Forbindelser med Raastofleverandører el. lign., kan det være farligt for de andre at udvide. Grænsen er for saa vidt ogsaa vag, som Muligheden for Fortjeneste ved en monopolistisk Politik med deraf følgende Indskrænkning i ens egen Omsætning, gradvis bliver mindre, jo mindre ens Andel i den samlede Omsætning er (jfr. den teoretiske Behandling af dette Spørgsmaal i min Artikel „Mellem Monopol og Konkurrence“, Nationaløkonomisk Tidsskrift 1929).

Endelig kan det forekomme, at en Virksomhed eller Sammenslutning, som blot selv har en meget væsentlig Andel i Omsætningen, øver en „ledende“ Indflydelse paa Priserne, d. v. s. at de andre Virksomheder, uden at der foreligger Sammenslutning eller Aftale, i egen Interesse følger vedkommendes Prispolitik.

Som det fremgaar af Afsnittet om Kartellerne, kan en bestemmende Indflydelse paa Priserne udøves ved en Regulering af Omsætningen eller i visse Tilfælde af de almindelige Betingelser.

Det er vanskeligt bestemt at sige, hvad der skal foreligge, for at en Sammenslutning eller en Virksomhed skal øve en bestemmende Indflydelse paa Priserne *over-*